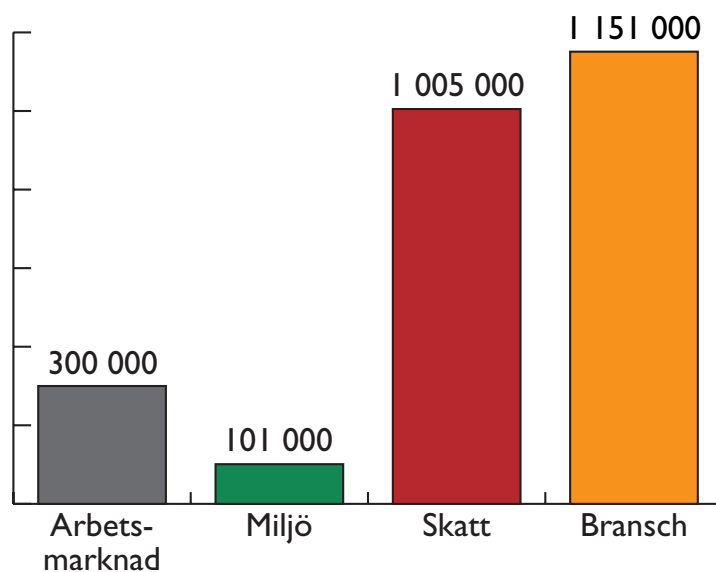

Företagens totala regelkostnader

Delrapport 3: Stjernerunds Gård har regelkostnader på 2,5 miljoner kr per år

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund	3
Undersökningens genomförande och omfattning	4
Definitioner	5
Vilken lagstiftning ingår?	5
Stjernerunds Gård, ett företagsexempel	6
Stjernerunds Gårds regelkostnader	7
Några övergripande observationer	8
Tre frågor och tre svar om regelkostnaderna	8
Stjernerunds Gård och myndigheter	9
Färre och enklare företagsregler	10
Fyra förslag för färre och enklare företagsregler	11
Medverkande i undersökningen	12
Näringslivets Regelnämnd	12

Inledning och bakgrund

Lagar och regler behövs i ett fungerande rättsamhälle. De behövs exempelvis för att skydda människors livs och hälsa, skydda djur och natur, skydda privat egendom och för att finansiera allmänna nyttigheter. Företagen i Sverige måste till följd av ett omfattande regelverk ha kunskap om och efterleva en mängd olika regler. I Sverige ska företagen år 2006 följa de flesta av de 1 270 lagar¹, 2 300 förordningar och 8 100 föreskrifter och allmänna råd som finns. Företagsreglerna har uppskattats till att omfatta inte mindre än ca 20 000 sidor². Därtill ska svenska företag fylla i 94 miljoner blanketter årligen som myndigheterna begär in. NNRs Regelindikator³ för 2006 visar också att de nya regelförslagen som antagits det senaste året i vartannat fall innebär ökade bördor för företagen. Endast vart femte förslag innebär minskade bördor för företagen.

Kraven på företagen, som fastställs i många olika regelverk, medför kostnader för företagen. I likhet med alla former av kostnader påverkar de såväl företagets konkurrenskraft som lönsamhet och därmed även antalet arbetstillfällen. Regler som är dåligt anpassade till företagets förutsättningar medför omotiverade kostnader för företagen.

NNR konstaterar att frågan om regler och regelförenkling fått ett allt större intresse bland politiker i EU och Sverige. Framförallt har diskussionen under senare år handlat mycket om företagets administrativa börda och de kostnader företagen har för att sammanställa, upprätta och lämna information till staten. Regelverken ställer dock ett antal andra krav, som till exempel innebär att företagen även måste betala en mängd olika skatter och avgifter samt genomföra investeringar i anläggningar och produkter. Det finns med andra ord flera dimensioner som är relevanta att belysa och diskutera när det gäller utformningen av regler och näringslivsklimatet i Sverige. I dagens globaliserade värld är trots allt även regelverken konkurrensutsatta och det gäller att utforma reglerna på ett optimalt sätt med hänsyn till målet för regleringen och samtidigt minimera kostnaderna för företagen.

NNR har inte funnit någon studie, i Sverige eller utomlands, som redovisar företagets totala kostnader för att följa samtliga krav i de relevanta regelverken. Mot denna bakgrund finner NNR det intressant att kartlägga och försöka kvantifiera olika företags totala regelkostnader för att få en uppfattning om regelkostnadernas storlek och vilken typ av kostnader som dominerar.

I denna rapport redovisas en undersökning som NNR genomfört under våren och sommaren 2006 med hjälp av konsultföretaget Arkitraven gällande Stjersunds Gård. Syftet är att kartlägga och kvantifiera företagets totala regelkostnader till följd av kraven i lagar och andra relevanta författningar. Rapporten behandlar Stjersunds Gård och deras verksamhet, men liknande rapporter har presenterats och kommer att presenteras för övriga sex företag som medverkat i undersökningen och med verksamheter i branscher som teknik, hotell och restaurang, miljö, buss, handel och fjärrvärme.

¹ Viktigare lagar & förordningar inför halvårsskiftet 2006. Rapport från Regeringskansliet 2006.

² Inflation i företagsregler - ett hot mot konkurrenskraften. Rapport från SAF 1997.

³ Rapporten finns på www.nnr.se.

Ingen tidigare studie redovisar företagets totala regelkostnader.

Undersökningens genomförande och omfattning

Lagstiftningen bryts ner till åtgärder som företagen måste vidta.

Lagstiftningen som berör företag har olika syften, vilket innebär krav på företagen att vidta många olika former av åtgärder. Utgångspunkten har därför varit att bryta ner lagstiftningen i olika åtgärder eller händelser som företagen måste vidta för att uppfylla kraven i lagstiftningen.

NNR har genomfört undersökningen i flera steg. I ett första steg identifierade projektets experter den lagstiftning som berör företagen. Experterna identifierade därefter de väsentliga åtgärderna/händelserna som företagen måste vidta för att efterleva lagstiftningen. Exempel på konkreta åtgärder/händelser är bokföring, dokumentationskrav, kostnader relaterade till investeringar, kostnader för revision, upprättande av årsbokslut, betalda skatter, upprättande av ansökningar etc.

Viss lagstiftning berör naturligtvis alla företag, medan annan lagstiftning är mer branschspecifik. Mot denna bakgrund utarbetade konsultföretaget Arkitraven i samarbete med experterna ett företagsunikt frågeformulär, baserat på den lagstiftning som gäller för respektive företag. Frågeformuläret omfattade ca 25 sidor.

Endast kostnader som är en direkt följd av krav i lagstiftning.

I undersökningen ingår endast de kostnader företagen har som en direkt följd av krav i lagstiftning. Kollektivavtal är en konsekvens av svensk lagstiftning och i undersökningen ingår därför de delar av avtalen som medför betydande kostnader för företagen. Vidare omfattas endast de faktiska kostnader företaget haft för att efterleva kraven i lagstiftningen, alltså inga former av alternativkostnader. Tidsperioden för de uppskattade kostnaderna har varit år 2005. Investeringskostnader har tagits med i de fall de är relaterade till krav i lagstiftning och kostnaden har då fördelats med hänsyn till den ekonomiska livslängden på investeringen.

Det andra steget i undersökningen var sedan att genomföra företagsintervjuer med de utvalda företagen, i detta fall Stjernerunds Gård. NNR skickade i förväg över det unika frågeformuläret till företagen och själva intervjun genomfördes med företrädare för företagsledningen.

Konsultföretaget Arkitraven har därefter sammanställt intervjudata från de intervjuer som genomfördes mellan april och juni 2006.

Definitioner

NNR har i fallstudierna valt att dela in företagens regelkostnader i tre olika typer. De tre typen benämner vi och definierar vi på följande sätt:

- **Administrativa kostnader** till följd av krav på att upprätta, sammanställa, lagra eller skicka in information till myndigheter eller tredje part.
- **Materiella kostnader** till följd av krav som medför att de måste göra investeringar i anläggningar eller personal, anpassa produkter eller kostnader för att genomföra åtgärder som exempelvis rehabilitering eller åtgärder kopplade till arbetsmiljö.
- **Finansiella kostnader** till följd av krav på att betala skatter och avgifter.

Regelkostnader delas in i tre olika typer; administrativa, materiella och finansiella.

Vilken lagstiftning ingår?

Utgångspunkten har varit att identifiera företagens kostnader för de stora centrala lagarna, förordningarna och myndighetsföreskrifterna och som berör företagen på ett betydande sätt. Vi har lyft fram och frågat om de mest kostsamma reglerna på följande områden:

- Arbetsmarknadslagstiftningen
 - inklusive arbetsmiljö
- Miljölagstiftningen
- Skattelagstiftningen
 - inklusive årsredovisnings- och bokföringslagstiftning
- Branschlagstiftning som är relevant för det enskilda företaget

Stjernerunds Gård, ett företagsexempel

Stjernerunds Gård är ett lantbruksföretag som drivs av makarna Inga-Lill och Mikael Gilbertsson. Företaget är ett modernt lantbruksföretag med verksamheter inom bl.a. växtodling, nötköttsproduktion, äggproduktion och skogsbruk. Gården är belägen i Askersunds kommun vid Vätterns norra ände.

Företaget grundades 1988 av Mikael genom ett första arrende. Stjernerunds Gård förvärvades 1995 och har sedan dess expanderat verksamheten kraftigt genom fler förvärv och arrenden av ytterligare mark. Omsättningen har stadigt ökat och den budgeterade omsättningen för 2006 är 17 miljoner kr. Företaget hade 2005 ca 7 årsanställda samt extra anställda under högsäsong.

Stjernerunds Gård har fått utmärkelser för sina insatser att bevara naturlandskapet i form av Naturskyddsföreningens diplom för landskapsvård år 2000. År 2006 utsågs Stjernerund till "Årets spjutspetsföretag".

Genom Stjernerunds diversifierade lantbruksverksamhet kommer företaget i kontakt med ett flertal regelverk och berörs enligt en kartläggning¹ som LRF gjort av 146 olika informationskrav som grundar sig på krav i miljö- och jordbrukslagstiftningen.

Inga-Lill och Mikael Gilbertsson driver lantbruksföretaget Stjernerunds Gård.

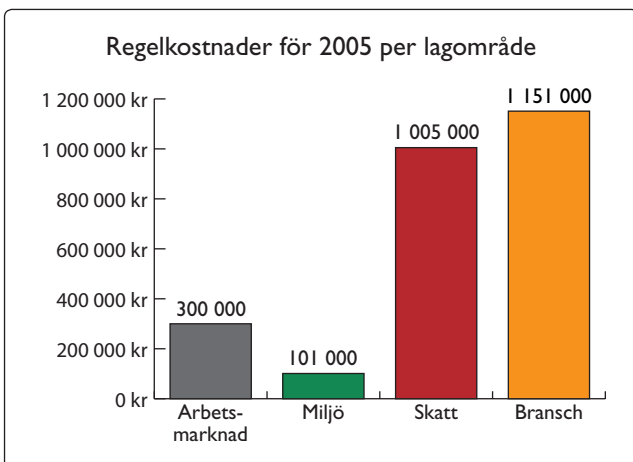
Foto: Lars Dahlström.

Stjernerunds Gård år 2005

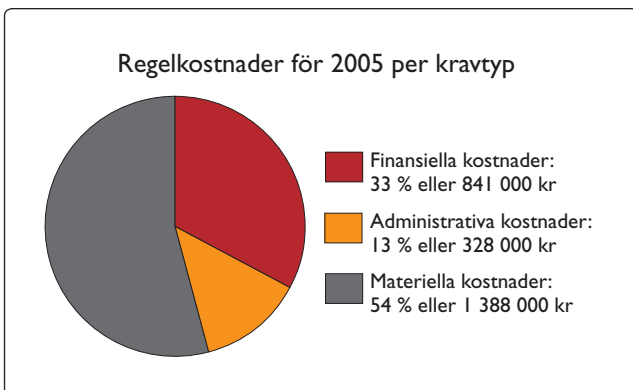
Nyckeltal 2005		Regelkostnader 2005	
Anställda	7 personer	Totala regelkostnad	2 557 000 kr
Omsättning	16 000 000 kr	... som % av omsättning	16 procent
Totala kostnader	14 500 000 kr	... som % av lönekostnad	134 procent
varav lönekostnader	1 900 000 kr	... per anställd	365 000 kr
varav regelkostnader	2 557 000 kr		

¹ Varför krångla till det, rapport från LRF 2006.

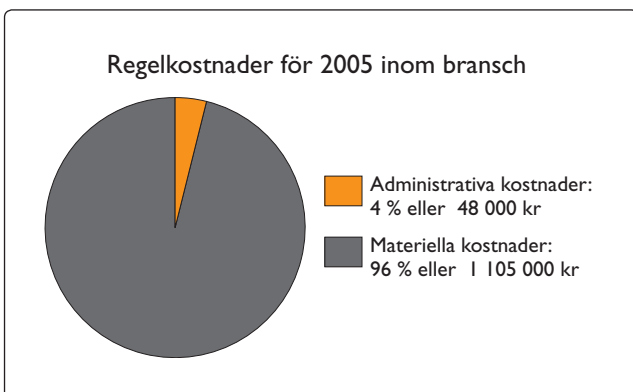
Stjernerunds Gårds regelkostnader

Diagrammet visar företagets regelkostnader år 2005 och hur de fördelar sig mellan olika områden. Bilden visar tydligt att företaget har betydande kostnader kopplat till branschlagstiftning men även att löneskatter och bolagskatt utgör en betydande kostnadspost för företaget.

Diagrammet visar fördelningen mellan olika typer av regelkostnader.

Diagrammet visar hur regelkostnaderna inom för aktuell branschlagstiftning fördelar sig på olika typer av regelkostnader. Företaget har under 2005 genomfört ett flertal investeringar i anläggningar och utrustning relaterat till krav som ställs på arbetsmiljö och djurskydd.

Några övergripande observationer

Stjernerunds Gård får beskrivas som ett expansivt lantbruksföretag med en diversifierad verksamhet. Företaget har under 2005 genomfört ett flertal investeringar och vissa av dessa kostnader har sitt ursprung i krav som fastställs i lagar och andra författningar.

Kostnaderna för svenska företag att bara administrera de statliga svenska reglerna har av OECD och NUTEK uppskattats uppgå till ca 60 miljarder kronor per år, vilket enligt samma beräkning motsvarar ca 30 000 kr per anställd och år. Enligt NNRs beräkning av Stjernerunds Gårds totala regelkostnader, dvs. även de materiella och finansiella kostnaderna, blir kostnaden för år 2005 ca 2,5 miljoner kr, vilket motsvarar 365 000 kr per anställd.

Vår undersökning visar att det finns betydande kostnader som OECD-studien inte beaktar. Utifrån företagets perspektiv är det naturligtvis relevant att beakta, och därmed lyfta fram, samtliga regelkostnader oavsett typ eftersom de påverkar företagets resultat och konkurrenskraft. Det är positivt att regeringen börjar mäta företagets administrativa kostnader, men vår studie visar att fler frågor måste analyseras i samband med diskussioner om tillväxt och hur regelkostnaderna påverkar företagen.

Regeladministration för svenska företag uppgår till ca 60 miljarder kronor per år.

Tre frågor och tre svar om regelkostnaderna

Inga-Lill Gilbertsson, Stjernerunds Gård

Stjernerunds Gård är ett modernt lantbruksföretag som drivs av makarna Inga Lill och Mikael Gilbertsson. Företaget har ytterligare sju heltidsanställda, samt säsonganställda, och har verksamheter inom bl a växtodling, nötköttsproduktion, äggproduktion och skogsbruk. Stjernerunds Gård har regelkostnader på 2,5 miljoner kr för 2005 och dessa kostnader utgörs till stor del av investeringar i anläggningar och utrustning till följd av krav i branschlagstiftning.

Blev du förvånad över att regelkostnaderna var så stora?

– Ja, jag hade inte tänkt i de banorna. Men när jag ser det samlat så är det mycket mer än jag kunde tro.

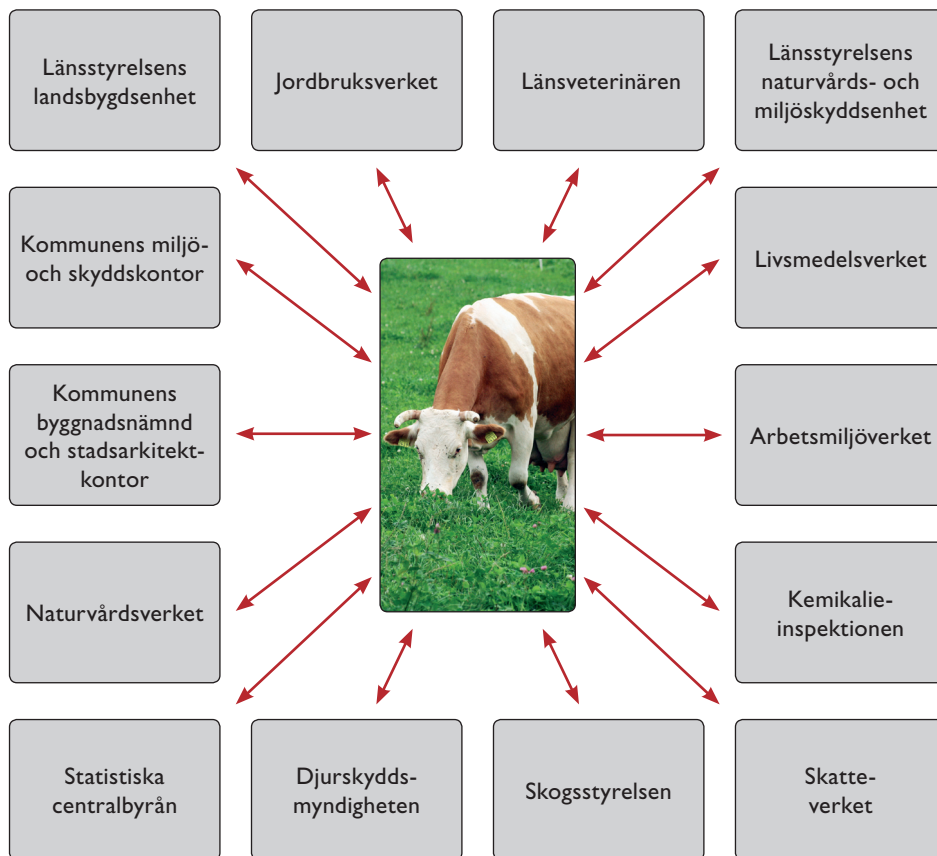
Vilken/vilka regel är mest betungande för dig?

– De många och ofta mycket omfattande miljöreglerna samt vissa krav på journalföringen av djuren och deras förflyttningar mellan våra egna beten.

Vad skulle du göra istället om du inte behövde lägga så mycket tid och resurser på regelarbete?

– Vi skulle satsa på kompletterade verksamhet t ex satsa mer på Gårdsbutiken och utöka sortimentet.

Vilka myndigheter styr företagets vardag

Figuren visar de myndigheter som Stjernerunds Gård oftast kommer i kontakt med och som påverkar företagets verksamhet på ett betydande sätt.

Färre och enklare företagsregler

NNRs kartläggning av Stjernerunds Gårds regelkostnader som presenterats i denna rapport och vår genomgång av de andra sex företagen visar att företagen har betydande kostnader till följd av olika krav som finns i lagstiftningen. Alla företag är unika och ägnar sig åt olika typer av verksamheter. De observationer vi gjort från kartläggningen av sju företag ger ett unikt underlag och indikationer om företagens regelkostnader, vilken typ av kostnader som dominerar och vad som i sammanhanget är stort och smått.

I Sverige har frågan om regelförenkling under lång tid funnits på den politiska agendan. Företagen har efterlyst förslag som medför enklare regler och även mer långtgående reformer som kan bidra till reell tillväxt och ökad sysselsättning. I Sverige har regeringen vidtagit ett antal positiva åtgärder för att förenkla för företagen, exempelvis att börja mäta den administrativa bördan. Företagen har dock ännu inte sett några resultat till följd av dessa mätningar, eftersom inga betydande förslag presenterats av regering och riksdag.

Inga betydande förslag om regelförenkling från regering och riksdag.

NNR kan med utgångspunkt från de intervjuer som genomförts konstatera att det finns betydande kostnader som inte är kopplade till den administrativa bördan. I samtliga fall som undersökts utgör de materiella och finansiella regelkostnaderna en betydligt större kostnad för företagen. Därtill finns det indirekta kostnader och effekter som NNR inte valt att ta med i denna kartläggning. De indirekta aspekterna medför sannolikt betydande effekter som dock är mycket svåra att kvantifiera. Ett exempel på indirekta effekter är att det i regelverken finns en politisk risk för företagen, se vidare rapporten⁴ ”Vågar företagare vara företagare?” för en utförligare diskussion om regler och risk.

NNR finner därför att diskussionen om regler, förenkling och näringslivsklimat måste genomsyras av en mycket större helhetssyn. Det krävs olika former av åtgärder och arbetet måste bedrivas på en bredare front med en klar och tydlig målsättning. NNR föreslår fyra konkreta åtgärder för bättre företagsregler.

⁴ Publicerades juli 2006, av Jonas Arnberg och Fredrik Bergstöm, HUI.

Fyra förslag för färre och enklare företagsregler

1 Beräkna företagens totala regelkostnader

Beräkna företagens totala regelkostnader vid utformning av nya regler, det vill säga de finansiella, materiella och administrativa kostnaderna. Detta ger alla beslutsfattare ett mycket bättre beslutsunderlag och följaktligen bättre beslut i såväl riksdag, regering som på myndighetsnivå. Det är viktigt att förslagen leder till minsta möjliga kostnader för företagen.

2 Inför ett enhetligt regelverk för konsekvensanalyser

Inför ett enhetligt regelverk för konsekvensanalyser i Sverige som omfattar alla typer av regelgivare. Inför samtidigt en stoppmekanism i systemet i syfte att kunna stoppa regelförslag som har undermåliga konsekvensanalyser. Allt detta är nödvändigt för att i samband med olika regelförslag kunna bedöma om det finns en rimlig relation mellan kostnaderna för företagen och nyttan för samhället.

3 Regeringen måste vara mer pådrivande i EU

Regeringen måste vara mer pådrivande i EU när det gäller arbetet med konsekvensanalyser och regelförenklingsförslag. Detta har stor betydelse för vilka konsekvenser EU:s regler kommer att få för svenska företag. För att Sverige reellt ska kunna påverka i EU är det viktigt att regeringen gör konsekvensanalyser på nationell nivå av de förslag som presenteras av EU:s institutioner.

4 Genomför samråd tidigt

Genomför tidiga samråd med berörda parter för att diskutera olika alternativ. En tidig dialog kan utmynna i att parterna väljer att avstå från reglering. Om politikerna ändå väljer att reglera så är dialogen med berörda nödvändig för att finna en lösning som är anpassad efter sunda konkurrensvillkor och som inte hindrar företagens utveckling.

Medverkande i undersökningen

Stjersunds Gård

Inga-Lill Gilbertsson

Mikael Gilbertsson

Näringslivets Regelnämnd

Jens Hedström, VD

Andrea Femrell, Sakkunnig

Tomas Lööv, Sakkunnig

Näringslivsexperter

Jens Karlsson, Företagarna Chefsjurist

Kerstin Nyqvist, Svenskt Näringsliv Skattejurist

Anna Tiberg, LRF Miljöjurist

Branschexpert

Anders Johannesson, LRF

Konsultföretaget Arkitraven

Christian Rutz, Projektledare

Daniel Winqvist, Konsult

Näringslivets Regelnämnd

Näringslivets Regelnämnd NNR är ideell förening. Föreningen har 13 näringslivsorganisationer som medlemmar. Dessa har 300 000 företag som medlemmar och praktiskt taget alla storleksklasser och branscher finns representerade. NNRs uppgift är att arbeta för färre och enklare företagsregler samt att minimera företagens uppgiftslämnande. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.

Näringslivets Regelnämnd

Näringslivets Regelnämnd NNR är ideell förening. Föreningen har 13 näringslivsorganisationer som medlemmar. Dessa har 300 000 företag som medlemmar och praktiskt taget alla storleksklasser och branscher finns representerade. NNRs uppgift är att arbeta för färre och enklare företagsregler samt att minimera företagens uppgiftslämnande. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.

Näringslivets Regelnämnd
Box 55695
102 15 Stockholm
Telefon: 08-762 70 90
E-post: info@nnr.se
Hemsida: www.nnr.se